

Waraysiga-Dublin ee Hoggaanka socdaalka ee lala yeelanaayo ilmaha qoyskiisa la codsanaaya

Waxaa adiga lagu yeeray waraysiga lagu dhegeysanaayo ee Hoggaanka Socdaalka. Hagistaan waxaa ay kuu sheegeysaa xuquuqdaada iyo waajibaadkaaga la xiriira waraysiga lagula yeelanaayo. Adiga iyo waalidkaaga wada akhriya. Haddii wax uun ka mid ah arrinkaan aad fahmi weyso, waxaad faahfaahin dheeraad ah weydiisataa wakiilka ama shaqaalaha Hoggaanka socdaalka, bilowga hore ee waraysiga.

Waa maxay ujeeddada dhegeysiga?

- Qoyskaaga waxaa ay Finland ka codsadeen magangalyo. Waxaa dhegeysiga lagu caddayn doonaa arrimaha saamaynta ku yeelan kara, in codsigaaga lagu falanqayn doono Finland, ama aan la baari doonin iyo inkale. Dhegeysiga laguma falanqaynaayo waxyaabihii sababta u ahaa codsiga magangalyoddoonka.
- Dalka codsigaaga lagu falanqayn doono ayaa la go'aamin doonaa, iyadoo lagu salaynaayo nidaamka waafaqsan waxa loogu yeero xeerka Dublin, kaasoo qayb ka ah sharciga Midowga Yurub.
- Iyadoo lagu salaynaayo nidaamka dhegeysiga-Dublin, ayaa Hoggaanka socdaalku wuxuu caddaynayaa, dalka ka mas'uulka ah codsigaaga, iyo in codsigaaga lagu falanqayn karo Finland iyo inkale.
- Waddamada Dublin waa dhammaan kuwa ku jira ururka midowga yurub iyo dalalka kala ah Norway, Swizerland, Iceland iyo Liechtenstein.
- Waa la iska dhaafi karaa baaritaanka codsigaaga, haddii aad sharciga badbaadada caalamiga ah ka heshay dal kale oo ka tirsan waddamada Midowga yurub. Markaas

arrinku waxaa weeye nidaamka Dublin. Xaaladdaan sidaan ah waxaa dhegeysiga lagu caddaynayaa arrinka ah, waa maxay sababta ay tahay in codsigaaga lagu baaro Finland, iyadoo aan arrinkaas loo eegeyn.

Waa maxay xuquuqaha aad leedahay inta uu socdo dhegeysigaan?

- Waalidkaa ayaa kula jooga marka waraysiga lagula yeelanaayo. Waxaa jira waxoogaa muddo ah oo lagu waraysan doono, iyadoo aanay waalidku kula joogin.
- Waxaad xaq u leedahay waraysigaan inta uu socdo, inaad qabsato qareen kaa caawiya arrimaha sharciyada. Caawiyuhu wuxuu kaga soo qaybgali karaa dhegeysigaan, hadba go'aankiisa isaga u gaarka ah.
- Waalidkaa ayaa xil iska saaraaya haddii aad u baahato in aad hesho qof caawiye ah oo kula jooga waraysiga. Haddii uusan waalidkaa raadin caawiye kula jooga dhegeysiga, si kastaba waan samayn karnaa dhegeysiga iyadoo uusan caawiyuhu joogin.
- Waxaa waraysiga kula jooga turjubaan. Turjubaanku wuxuu si dhexdhexaad ah isagoo aan cidna la jirin, uu u turjumayaa dhammaan wixii waraysiga dhexdiisa lagu sheego. Turjubaanku wuxuu noqon karaa mid goobta waraysigu ka dhacaayo jooga, ama khadka telefoonka ku turjumaaya, ama fiidiyoow ahaan u turjumaaya.
- Qofka dhegeysiga qaadaaya, turjubaanka, wakiilka iyo qareenkaba waxaa saaran waajibka ah in ay sirta qariyaan, taasoo loola jeedo in aanay cid kale oo arrinkaan ka baxsan u sheegi karin wixii ay ka maqleen dhegeysiga dhexdiisa. Sidoo kale dukumintiyada adiga ku khuseeya waa sir la qarinaayo. Waan ka qarin karnaa arrimaha aad sheegtay xubnaha qoyskaaga, haddii sheegista arrimahaas ay khatar ama dhibaato ku keenayaan adiga ama ehelkaaga. Waxaad ku sheegi kartaa dhegeysigaan dhexdiisa wixii adiga fikirkaaga ah.

Waa maxay waajibaadka ku saaran adiga dhegeysigaan dhexdiisa?

- Waa arrin ay dantaadu ku jirto, in aad si xaqiiqda ku salaysan oo run ah u sheegto dhammaanba arrimaha saamaynta ku yeelanaaya dhegeysiga.
- Waa arrin ay dantaadu ku jirto in aad sheegto arrimaha adag ama dhibka badan.
- Runta sheeg. Haddii aadan xusuusan ama aadan garanayn waxa lagu weydiiyay, ha isku dayin inaad jawaabta wax uun iska allifto ama iska hindisto. Waxaad tiraahdaa, ma aqaan ama ma xusuusto. Haddii aad runta sheegi weydo, waxaa arrinkaas uu hoos u dhigayaa rumaysashada la rumaysan lahaa wixii aad sheegtay.
- Marka lagu waraysanaayo waxaad sheegtaa magacaaga iyo taariikhda dhalashadaada ee saxda ah. Haddii aad hadhoow doonayso inaad beddesho aqoonsigaaga shakhsiyadeed, waxaad arrinkaas dartiis u baahan tahay baasaboora ama wax kale oo ah aqoonsi shakhsiyadeed oo rasmi ah.
- Hoggaanka socdaalka waxaa uu ku keydinayaa aqoonsigaaga shakhsiyadeed iyo hawalaha la xiriira codsigaaga, nidaamka falanqaynta arrimaha ajaanibta, kaasoo ah nidaam dawladeed.

- In la siiyo hay'adaha dowladda macluumaad shakhsiyadeed aan sax ahayn ama xog aan sax ahayn oo loo gudbiyo diiwaanka dowladda, waa fal-dambiyeed ciqaab lagu mutaysanaayo. Finland mas'uuliyadda fal-dambiyeedku waxaay saarantahay dhammaan dadka 15 sano jirsaday.
- Waxaad ogaataa in siinta macluumaad shakhsiyadeed aan sax ahayn ama qarinta macluumaadkii saxda ahaa, ay kugu keeni karto in lagaala noqdo sharcigii oggolaanshaha ee lagu siiyay, islamarkaana waxaa ay dhibaato ku noqonaysaa oo adkaynaysaa falanqaynta arrimaha kale ee adiga ku khuseeya.

Sidee ayaa dhegeysiga loogu soo diyaargarobayaa?

- Waraysiga kahor isla soo akhriya adiga iyo waalidkaaga, oo u kuurgala dhammaan hagista iyo qoraallada ay ku siiyeen hawldeennada dowladda. Waa muhiim sidoo kale in aad soo fiirfiiriso qoraallada ku saabsan nidaamka Dublin. Haddii aadan qoraalladaas haysanin, waxaad ka heleysaa bogga Hoggaanka socdaalka ee cinwaankiisu yahay: migr.fi/esitteet. Warbixinnadu waxaa ay ku hoos jiraan cinwaanka ah "Turvapaikka ja Dublin-menettely" oo loola jeedo "Magangalyada iyo nidaamka Dublin".
- Haddii aad haysato sabab sax ah oo aad ku doonayso, in turjubaanku uu noqdo qof dumar ah ama nin, waxaad arrinkaas u sheegtaa waalidkaaga wakhti ka horreeya xilliga waraysiga. Isaga ayaa codsigaaga u soo gudbin doonaa Hoggaanka socdaalka. Hoggaanka socdaalka ayaa qiimayn ku samaynaaya, in sababtaasi ay tahay mid wax sax ah ku salaysan iyo inkale.
- Haddii xaaladdaada caafimaad ee jir ahaaneed ama nafsad ahaaneed ay tahay mid saamayn ku yeelan karta waraysiga, waxaad arrinkaas hore ugu sheegtaa waalidkaaga ama shaqaalaha xerada qaxootiga. Xerada qaxootiga waxaa iyadoo haysata oggolaanshahaaga ama kan waalidkaaga, ay waraysiga kahor waxay kala xiriiri kartaa arrinkaan Hoggaanka socdaalka.

Sidaan soo socota samee maalinka waraysiga ee aad joogto Hoggaanka socdaalka

- Dhegeysiga dib uma dhigi kartid, wax sabab la aqbali karo la'aanteed ah. Haddii aad xanuunsato maalinka dhegeysiga, sida ugu dhakhsaha badan ugu sheeg xeradaada qaxootiga. Waa in waalidkaa ama caawiyaahgu ay u soo gudbiyaan Hoggaanka socdaalka, warqadda dhakhtarka ama kalkaalisada ee ku saabsan xanuunkaaga, ugu dambayn 1 toddobaad gudihiis, laga soo bilaabo maalinkii dhegeysiga. Haddii aad ka joogtay dhegeysiga magangalyoddoonista, adigoo aan haysan wax sabab la aqbali karo ah, codsiga waxaa go'aan laga gaari karaa iyadoo aan wax waraysi ah lagaa qaadin.
- Marka aad timaaddo goobaha Hoggaanka socdaalka, waxaa dhici karta in lagugu sameeyo baaritaanka dhanka ammaanka ah.
- Haddii aad haysato kaarka macmiilka ee xerada qaxootiga, waxaad tustaa waardiyaha Hoggaanka socdaalka.

- Goobta ku sugitaanka waxaa imaan kara oo keliya dadka loogu yeeray dhegeysiga, iyo shakhsiyaadka kale ee hore loogala heshiiyay Hoggaanka socdaalka.
- Haddaad u baahan tahay qof caawiye ah, waa in ay walidkaa ama qofka caawiyaha ah arrinkaas hore qoraal ahaan ugu soo weydiiyaan Hoggaanka socdaalka. Xaaladaha kale, waraystaha ayaa go'aan ka gaaraya bilowga waraysiga, in qofka caawiyaha ah uu waraysiga joogi karo iyo inkale. Qofka caawiyaha ah ma ahan caawiye dhanka sharciyada ah, mana ka qayb qaadan karo caddaynta arrimaha waraysiga.
- Waraystuhu waa qof shaqaale ah oo ka tirsan Hoggaanka socdaalka. Isagu waa qof jooga goobta dhegeysiga uu ka dhacaayo, ama wuxuu uga qaybqaadanayaa dhanka fiidiyowga.
- Dhegeysiga waa la duubayaa. Waxaa intaas dheer oo qolka ku jira kaameradda amniga oo wax duubaysa.
- Haddii loo baahdo waxaan inta waraysigu uu socdo qaadan karnaa xilliyo nasasho ah. Sheeg, haddii aad u baahato in la galo nasasho ama biririf.

Maxaa dhacaya dhegeysiga dhexdiisa?

- Marka ugu horraysa qofka waraysiga qaadaaya wuxuu kuu sheegayaa, waxyaabaha la samaynaayo waraysiga dhexdiisa, wuxuuna hubinayaa in aad fahamtay xuquuqdaada iyo waajibaadka lagugu leeyahay iyo inkale. Haddii aadan waxyaabaha qaarkood fahmin weydii qofka waraysiga qaadaaya. U sheeg waraystaha haddii aadan fahmin hadalka turjubaanka.
- Waraysi qaaduhu wuxuu ku weydiin doonaa arrimaha soo socda:
  - aqoonsigaaga shakhsiyaydeed
  - macluumaadka ku saabsan xubnaha qoyskaaga iyo qaraabadaada
  - macluumaadka ku saabsan sharciga degganaanshaha dalka, fiisooyinka iyo codsiyada magangalyoddoonka ah ee waddamada kale
  - macluumaadka ku saabsan joogitaankaagii yurub gudaheeda kahor intaadan imaan Finland
  - waddooyinkii ama marinnadii safarkaada ee aad u soo martay dalkaan Finland
  - sababaha aan iyaga awgood laguugu celin karin dal kale
  - sababaha ay tahay in codsiyagaaga lagu falanqeeyo Finland gudaheeda, Haddii aad sharciga badbaadada caalamiga ah ka heshay dal kale
  - sidee ayaad u aragtaa dal ka saarista iyo diidmada dal soo gelitaanka
- Hoggaanka socdaalka waxaa uu waraysiga kaaga dhegeysan karaa, caddaymaha saamaynta ku yeelan kara go'aanka arrinkaaga. Tusaale ahaan, Haddii adiga lagugu tuhunsan yahay dambi aad ka samaysay Finland gudaheeda, amaba lagugu xukumay dambi aad ka gaysatay Finland gudaheeda, waxaa arrinkaas uu saamayn ku yeelan karaa falanqaynta codsiyagaaga ee Hoggaanka socdaalka. Hoggaanka socdaalka waxaa haddii loo baahdo inta dhegeysigu uu socdo, uu adiga ku siinayaa fursad aad ku sheegi karto fikirkaaga la xiriira arrinka.
- Waraysi qaadaha ayaa kombiyuutarka ku qoraaya, waxa lagu sheego waraysiga dhexdiisa. Waxyaabahaas qoraalka laga sameeyay waxaa loogu yeeraa Dukuminti.

Iyadoo ay ku xiran tahay wixii looga hadlay dhegeysiga, ayaa waxaa dhici karta in qoraalka aan la hubin, ama in qoraalka lagula hubiyo, ama in lagu qabto wakhti kama damabys ah oo aad ku soo gudbin karto wixii sixitaan ama wax ku kordhin ah ee waraysiga la xiriira. Qofka ku waraysanaaya ayaa kuu sheegi doona inta dhegeysiga lagu jiro sida warbixintaas loo maareynaayo. Koobiga dukumintiga qoraalka waxaan u soo diraynaa wakiilkaaga. Koobiga dukumintiga waxaa la siinayaa waalidkaaga.

Qaabkee ayaa Hoggaanka socdaalku uu ku gaaraa go'aanka?

- Nidaamka-Dublin waxaa lagu qeexaa sababo kala duwan, kuwaasoo iyadoo lagu salaynaayo uu waddan ka mid ah wadamadaas mas'uul ka yahay falanqaynta codsigaaga. Sababahaasi waxaa ay kala yihiin: 1) codsi magangalyoddoonis ee hore 2) xubnaha qoyska ee jooga waddamada Dublin, 3) ciqaamadda ama fiisaha waddamada Dublin, 4) joogitaan ama soo dhexmarid waddamada Dublin. Hoggaanka socdaalku waxaa uu u hubinayaa dhammaanba sababahaas sida ay u kala muhiimsan yihiin, isagoo raacaya nidaamka-Dublin ee arrinkaas laga dejiyay.
- Hoggaanka socdaalka waxaa uu ku gaarayaa go'aanka arrinkaaga ku saabsan isagoo ku salaynaaya macluumaadkii uu waalidkaa bixiyay iyo wixii kale ee caddayn ah ee la soo bandhigay. Sidoo kale wixii aad sheegtay waa la fixgelinayaa marka arrinka go'aanka laga gaaraayo.
- Haddii codsigaaga la diido, qoyskiinna dib ayaa loo celin karaa, waxaana la amri karaa diidmada dal soo gelitaanka ee ku saabsan Finland.